

Täysistunto

Tiistai 22.4.2025 klo 14.02—15.52

Täysistunto alkoi klo 14.02. Täysistunto päättyi klo 15.52.

Puhetta johti puhemies Jussi Halla-aho (14.02—15.52).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 16.4.2025 antanut hallituksen esitykset HE 28—36/2025 vp.

2.2. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 7—10/2025 vp.

3. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2024

Kertomus K 7/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä esitellään myös päiväjärjestyksen 4. ja 5. asia ja sallitaan niistä keskustelu.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.03 **Saara-Sofia Sirén kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen nyt tosiaan eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomukset koskien eduskunnan,

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston ja Ulkopoliittisen instituutin tilien ja hallinnon tarkastusta viime vuodelta eli vuodelta 2024.

Eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan tilisäännön mukaan eduskunta valitsee keskuudestaan kolme tilintarkastajaa ja kullekin heille henkilökohtaisen varajäsenen. Eduskunnan valitsevat kolme tilintarkastajaa valitsevat neljännen tilintarkastajan, joka on ammattitilintarkastaja, ja myös hänelle varajäsenen. Tälle kuluvalle toimikaudelle 2024—2027 eduskunta valitsi tilintarkastajiksi allekirjoittaneen, puheenjohtajan, lisäksi edustaja Joonas Räsänen sekä edustaja Veijo Niemi. Neljäs tilintarkastaja valittiin kilpailutuksen kautta, ja kilpailutuksen perusteella uudelle neljävuotiskaudelle tilintarkastajaksi valittiin BDO Oy.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa eduskunnan ja sen virastojen tilit ja hallinto. Tarkastus koskee siis eduskunnan kansliaa, eduskunnan oikeusasiamiestä sekä Valtiontalouden tarkastusvirastoa ja Ulkopoliittista instituuttia. Talouden tarkastuksessa tilintarkastajat ovat käyneet läpi tilikauden aikaista kirjanpitoa sekä tilinpäätöstä ja saaneet katsauksia toiminnan ja talouden kehityksestä. Hallinnon tarkastuksessa eduskunnan tilintarkastajat ovat perehtyneet kansliatoimikunnan päätöksiin ja kuulleet virastojen johdon edustajia näiden toiminnasta. Näin on selvitetty muun muassa toiminnan lainmukaisuutta. Tilintarkastajat ovat saaneet katsauksia muun muassa toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja tuloussuunnitelmasta sekä niiden seurannasta, tietohallinnon kehittämishankkeiden etenemisestä sekä tietoturvariskeistä ja niiden hallinnasta.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi esittelen yksitellen eduskunnan, Valtiontalouden tarkastusviraston ja Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista eduskunnan tilintarkastajien antamat lausunnot.

Ensin eduskuntaa koskien: Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat eduskunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eduskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Valtiontalouden tarkastusvirastoa koskien lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat viraston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia.

Ulkopoliittista instituuttia koskien lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta: Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat viraston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Ulkopoliittisen instituutin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Sirén. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.07 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnan tilintarkastajien puheenjohtaja Sirénille kertomuksen esittelystä.

Tänään meillä on tosiaan käsittelyssä todellinen herkkupala eli eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä,

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2024, ja mikä parasta, kaikki täsmää. Hallintojohtaja on tehnyt työnsä sääntölisesti. Tilinpäätös on moitteeton, ja toimintakertomus suorastaan laulaa yhteisymmärryksessä numeroiden kanssa. Tilintarkastajan lausunnosta tulee ilmi, ettei ole löytynyt olennaisia virheitä.

Puhemies! Kaikki on kunnossa. Kertomuksen sisältöä ei ole tarpeen riitauttaa, ja tästä on hyvä jatkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen.

14.08 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Sirénille asian esittelystä, muun muassa eduskunnan rahankäytön esittelystä.

Me kansanedustajat saamme varmaan itse kukin aika paljon palautetta siitä, miten eduskunnassa yhteisiä varoja käytetään, siis ihan tämän talon pyörittämiseen. Pidän itse erittäin hyvänä sitä, että tämä talo on lähtenyt myös osaltaan esimerkkiä näyttämään. Tämä talo on tehnyt merkittäviä säästöjä omaan hallintoonsa. Se varmasti tulee näkymään erilaisissa toiminnoissa, mutta hyvin oleellista on se, että kun vaadimme muilta säästöjä ja vaadimme niukkuutta tai tarjoamme niukkuutta, niin silloin myös itse pitää esimerkkiä noudattaen toimia, ja tässä eduskunta on hyvällä tavalla toiminut.

Toki aina tässäkin talossa, kun kohtuupitkään on täällä saanut olla, on hyvä miettiä, mitä voidaan tehdä järkevämmiin, mitä voidaan tehdä uudella tavalla. Muistan, kuinka täällä aikanaan muillakin kuin edustaja Zyskoviczilla oli korkeat paperipinot pöydillä. Nyt olemme siirtyneet paljon digiaikaan, joka sitten on taas tuonut toisaalta sen palautteen, että siellä te vain niitä tietokoneita ja puhelimia räpläätte. Me niistä kuitenkin isolta osin tänä päivänä nämä kokousmateriaalit, täysistuntomateriaalit läpi käymme. Se on ollut yksi järjeistämisen paikka. Uskallan sanoa, että ne paperivuoret, mitä tänne ennen jaettiin, vielä kymmenen vuotta sitten, eivät ihan ilmaiseksi tänne pöydille tulleet. Tämä digitalisaatio on varmasti itse itsensä kustannanut monet kerrat.

Haluan, arvoisa puhemies, yhden asian nostaa vielä esille, ja se on kasvava kansainvälistymistyö. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että eduskunnalla on riittävät määrärahat esimerkiksi siihen tiedonvientiin, mitä erilaiset delegaatiot eduskunnasta eteenpäin vievät. Voin nostaa esille vaikkapa puolustusvaliokunnan ja sen tietämyksen, mitä eri maiden parlamenteilla on vaikkapa Venäjistä ja Venäjän itärajalta ja tapahtumista siellä. Aika usein saamme törmätä kansainvälisissä kontakteissa siihen, että tätä uhkaa eivät meidän eurooppalaiset EU-maakollegat parlamenteissa tiedä eivätkä tunnista, ja on erittäin tärkeää, että me tätä myös osaltamme eteenpäin viemme.

Mutta kiitos hyvästä työstä edustaja Sirénille ja kaikille tähän työhön tarttuneille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

14.11 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan myös osaltani kiittää edustaja Siréniä sekä myös edustaja Räsästä ja edustaja Niemeä siitä tärkeästä työstä, jota he eduskunnan tilintarkastajina tekevät.

Suomi on niin hyvä yhteiskunta kuin se on siksi, että meillä on niin vahva luottamus Suomeen: suomalaiset luottavat toisiinsa, ja suomalaiset luottavat yhteiskunnan instituutioihin. Tässä mielessä tietysti eduskunta on se kaikkein tärkein esimerkin antaja siitä, että instituutio, joka säätää lait, joita me sitten kaikki noudatamme, myös omassa

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

toiminnassaan tarkoin lakia noudattaa. On todella tärkeä asia, että tässä nyt tämän voimme myös tästä tilintarkastuskertomuksesta ja myös Valtiontalouden tarkastusviraston ja Ulkopoliittisen instituutin tilintarkastuskertomuksista nähdä, että näin toimitaan.

Edellä edustaja Koponen ja edustaja Heinonen hyvin puhuivat näistä asioista, joten en tämän pitempään puhu, vaan haluan vain kiittää kaikkia asianosaisia siitä, että tällä tilintarkastajien työllä pidämme vahvaa luottamusta yllä myöskin eduskuntainstituutioon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

14.12 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Olen itse tarkastusvaliokunnan jäsen. Silloin kun olin ennen eduskuntakautta siellä varsinaisessa työelämässä — jos näin voin sanoa — niin itseäni kiinnosti kovin paljon talousarvioiden ohella myös tilinpäätös ja tilintarkastus ja korostin usein, että ne ovat saman asian toinen puoli. Täällä eduskunnassa olen havainnut sen, että verrattuna siihen, kuinka valtavan paljon energiaa ihan aiheesta käytämme talousarvion käsittelyyn, talousarvioaloitteisiin, ja teemme eri puolueissa siinä yhteydessä politiikkaa, niin sitten kun tulee tilinpäätöksen aika, niin hyvin harva on salissa ja aika vähällä keskustelulla se menee. No, nyt tämä on tilintarkastuskertomus, eikä tässä varsinaisesti käsitellä kaikkia asioita. Eduskunta on siinä mielessä yksi kirjanpitovirasto valtion 70 virastosta, ja kuten kertomuksesta nähtiin, asiat on asiallisesti täällä hoidettu, ja se on hyvä asia.

Haluaisin kuitenkin muistuttaa siitä, että kun me puhumme taloudesta, siitä, miten eduskunnan taloutta hoidetaan, niin kyllä se toiminnan sisältö on myös vielä tärkeämpi asia. Jos nyt tekisi viime vuodelta aivan tällaisen ylitiukan tiivistelmän siitä, mitä Suomessa eduskunnan vallassa olevien asioiden osalta tapahtui, niin voidaan sanoa, että talous ei kehittynyt hyvin — tarkoitan siis nyt koko Suomen valtiontaloutta. Itse asiassa se kehittyi erittäin huonosti, nollakasvua. Sitten toinen asia: työttömyys kasvoi 50 000:lla, ja valtionvelkaa otettiin kymmenen miljardia lisää. Eli tämä oli tietyllä tavalla se ydinsaldo siitä, mitä eduskunta sai niin sanotusti aikaiseksi.

Mutta nyt tämä tilintarkastus kohdistui tietysti eduskunnan omaan toimintaan. Sieltä nostaisin erillisenä kysymyksenä esille kiitetyn työterveyshuoltomme, jonka lääkärivirkojen täytössä on ymmärtääkseni ollut vaikeuksia, ja on keskusteltu mahdollisesta ulkoistamisesta ja muusta. En sinänsä ota siihen kantaa, mutta haluaisin todeta, että niin hyvä työterveyshuolto kuin täällä eduskunnassa meillä on niin kansanedustajilla kuin viranhaltijoilla, sellainen kansanterveys- eli terveydenhuolto pitäisi olla kaikilla suomalaisilla. Siinä on huutava ristiriita, miten me pääsemme täällä palveluun: hyvin nopealla yhteydenotolla minne tahansa erikoislääkärille, magneettitutkimukseen ja kaikkeen tällaiseen, mistä suomalaiset muuten voivat tällä hetkellä vain unelmoida. Tämä ihan omana kommenttinaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.15 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Alkuun kiitoksia tilintarkastajien puheenjohtajalle, edustaja Sirénille. Jäsenenä olen tyytyväinen siihen perusteelliseen työhön, mitä me teemme. Olen tähän asiaan perehtynyt jo viime kaudella, kun itse olin silloin tilintarkastajien puheenjohtajana.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Mehän olemme arvoisalle puhemies Halla-aholle nämä tilintarkastuskertomukset eduskunnan, VTV:n ja UPI:n taholta luovuttaneet jo aiemmin. Meillä oli jo aamulla edustaja Sirén esittelemässä nämä meille tarkastusvaliokunnassa, ja tämän viikon kokouksissa, huomisen ja torstain kokouksissa, varmistamme vielä, että tarkastusvaliokunta saa tehdä tarpeellisia kysymyksiä paitsi BDO:n ammattitilintarkastaja Tiina Lindille myöskin hallintojohtaja Rauhiolle ja tarkastuspäällikkö Erkki Kurikalle, eli teemme mahdollisimman tarkkaa työtä näissä asioissa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

4. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2024

Kertomus K 8/2025 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

Keskustelu asiasta sallittiin myös päiväjärjestyksen 3. asiakohdassa.

5. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2024

Kertomus K 9/2025 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

Keskustelu asiasta sallittiin myös päiväjärjestyksen 3. asiakohdassa.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 157/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 9/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 9/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Keskustelu

14.17 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallintovaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä, jossa ehdotetaan muutettavaksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia ja seitsemää muuta lakia. Esityksessä ehdotetaan muutoksia viranomaisten tietojenvaihdon tehostamiseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi sitä vakavasti uhkaavalta toiminnalta. Esityksellä pannaan täytäntöön myös luottolaitosdirektiivi siltä osin kuin täytäntöönpano koskee rahanpesurekisterin tietojen luovuttamista Finanssivalvonnalle ja Euroopan keskuspankille tilanteissa, joissa Euroopan keskuspankki toimii pankkivalvojana.

Esityksen tavoitteena on tehostaa tietojenvaihtoa Suomessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi. Lisäksi tavoitteena on varmistaa suojelupoliisille riittävä tiedonsaanti kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi sitä uhkaavalta toiminnalta. Ehdotettujen muutosten tavoitteena on vaikuttaa ennakoivasti kokonaisturvallisuuteen. Lisäksi ehdotetulla sääntelyllä vähennetään sääntelyn tulkinnanvaraisuutta ja selkeytetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimijoiden toimintaympäristöä.

Perustuslakivaliokunta antoi hallintovaliokunnalle lausunnon, joka sisälsi valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen. Hallintovaliokunta ehdottaa tämän johdosta useampia muutoksia ehdotettuihin lakeihin.

Kokonaisuutena arvioiden hallituksen esityksen tavoitteet ovat nykyinen turvallisuusympäristö huomioiden erittäin tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Esityksessä Rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 3 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 18 kohta, jonka mukaan rahanpesurekisteriin voidaan tallettaa henkilön poliittinen mielipide tai uskonnollinen vakaumus, jos tallettaminen on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä. Lisäksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 19 kohta, jonka mukaan rahanpesurekisteriin voidaan tallettaa henkilön etninen alkuperä, jos sen tallentaminen on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä.

Hallintovaliokunta toteaa, että Rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 2 §:ssä on Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtäväksi säädetty terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja tutkintaan saattaminen. Toimintaympäristö, jossa Rahanpesun selvittelykeskus käsittelee erilaisia henkilötietoja, on järjestäytynyt, vakava ja kansainvälinen rikollisuus. Erityisiä henkilötietoja käsitellään pääasiassa selvitetäessä tapauksia, jotka koskevat tietoverkkoavusteisia petoksia, katujengejä, hybridiuhkia, terrorismin rahoittamista ja kansallista turvallisuutta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ilmoitusvelvolliset ilmoittavat Rahanpesun selvittelykeskukselle, minkälainen epäilty terroristinen toimija on kyseessä ja esimerkiksi sen, mitä ideologiaa tai poliittista ääri liikettä kohdehenkilö kannattaa. Etnisen alkuperän tallentaminen rahanpesurekisteriin voi olla välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun henkilön epäillään osallistuneen tietyn terroristiryhmän toimintaan, jossa etnisyys on toimijoita vahvasti yhdistävä tekijä. Ilmoitukset tallentuvat rekisteriin automaattisesti.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuonna 2024 epäilyttävän liiketoiminnan ilmoituksia vastaanotettiin yhteensä yli 50 000 kappaletta. Valiokunta tuo mietinnössään esiin, että rahanpesurekisteriin kohdistuvien tietojen katseluista ja luovuttamisesta jää aina merkintä rahanpesurekisterin lokijärjestelmään, johon kohdistetaan laillisuusvalvontaa

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Rahanpesun selvittelykeskuksen, keskusrikospoliisin, Poliisihallituksen ja tietosuojavaltuutetun toimesta. Valiokunta ehdottaa kuitenkin ehdotettuihin 3 §:n 3 momentin 18 ja 19 kohtaan vielä täsmennyksiä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys sisältää useita toisistaan poikkeavia tiedonsaantioikeuksia, tietojen luovuttamisoikeuksia ja oma-aloitteisia tietojen luovuttamisoikeuksia koskevia säännöksiä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää hallintovaliokunnalle antamassaan lausunnossa huomiota siihen, että esityksen verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 19 §:ssä, Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:ssä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 20 b §:ssä säädettäväksi ehdotettuja tiedonluovutussäännöksiä ei ole sidottu tarpeellisuus- tai välttämättömyyskriteeriin perustuslakivaliokunnan vakiintuneesta tulkintakäytännössään edellyttämällä tavalla.

Perustuslakivaliokunnan mielestä esityksessä esitetyt, lähinnä voimassa olevassa lainsäädännössä omaksuttuihin sääntelytapoihin kiinnittyvät perusteet poikkeamiselle valiokunnan vakiintuneesta tulkintakäytännöstä eivät ole valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin kannalta vakuuttavia. On myös ongelmallista, että osa ehdotetuista säännösmuotoiluista vaikuttaa olevan itsessään ristiriidassa esityksen perusteluissa niihin soveltuvista kriteereistä esitetyn kanssa.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota valtioneuvoston piirissä laadittuihin hallituksen esitysten laatimisohejeisiin, joiden mukaan hallituksen esitykset on valmisteltava perustuslain mukaisiksi ja esityksessä myös kerrottava, millä perusteilla säännösten katsotaan olevan sopusoinnussa perustuslain kanssa. Hallintovaliokunta yhtyy tähän perustuslakivaliokunnan huomioon.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että esityksen 3. lakiehdotuksen 18 ja 19 §:ää, 4. lakiehdotuksen 71 §:ää ja 8. lakiehdotuksen 22 b §:ää on muutettava siten, että viranomaisten tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus liitetään joko jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi, tai jos tietosisältöjä ei ole lueteltu, sisällytetään sääntelyyn vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta. Tällaiset muutokset ovat edellytyksenä 3., 4. ja 8. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Hallintovaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen ja ehdottaa mietinnössään täsmennyksiä tietojensaantioikeuksia ja tietojen suojamahdollisuuksia koskeviin säännöksiin.

Arvoisa puhemies! Rahanpesun selvittelykeskuksesta annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan rahanpesurekisteriin tallennetut tiedot poistetaan rahanpesurekisteristä viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, jolloin on kulunut kymmenen vuotta merkinnän tekemisestä, kuitenkin siten, että mikäli vastaanotetut tiedot on sisällytetty selvittelykokonaisuuteen, tiedot poistettaisiin viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, jolloin on kulunut kymmenen vuotta selvittelykokonaisuuden avaamisesta. [Puhemies koputtaa]

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että hallintovaliokunnan on vielä syytä tarkastella, ovatko näin pitkät säilytysajat tarpeen, ja rajoittaa erityisesti arkaluonteisten henkilötietojen säilytysaikoja, jollei kymmenen vuoden säilytysaika ole välttämätön säilytyksen tarkoituksen kannalta. Hallintovaliokunta toteaa saamaansa selvitykseen perustuen, että ehdotetut pitkät säilytysajat ovat välttämättömiä, sillä

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtävän luonteen johdosta nimenomaan yksittäistapauksellisesti käsiteltäviin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ovat välttämättömiä koko käsiteltävän tapauksen elinkaaren ajan. Epäilyttäviä liiketoimia koskevat ilmoitukset, joissa tapauskohtaisesti on erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, tulevat käyttökelvottomiksi, jos ilmoituksen eheyteen puututaan poistamalla tietoja, jotka ovat välttämättömiä ilmoituksen tarkoituksen kannalta.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin huomioin ja muutosehdotuksin. Mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.25 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Maa maailma ympärillämme on muuttunut. Turvallisuusuhat eivät aina näy kadulla. Ne kytkeytyvät myös rahavirtoihin, verkostoihin ja anonyymeihin toimijoihin. Juuri siksi meidän on pysyttävä valppaina. Tänä päivänä käsiteltävänä oleva lakikokonaisuus on tärkeä. Se lisää valppautta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisemisessä.

Arvoisa herra puhemies! Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen on keskeinen osa kokonaisturvallisuuttamme. Tämä esitys selkeyttää sääntelyä, parantaa viranomaisten tiedonsaantia ja mahdollistaa aikaisempaa tehokkaamman torjunnan. Samalla se vahvistaa suojelupoliisin mahdollisuuksia ennalta estää vakavaa turvallisuutta uhkaavaa toimintaa. Nykyisessä maailmantilanteessa emme voi sallia, että yksikään euro Suomessa tukee epävakautta, väkivaltaa tai järjestäytyntä rikollisuutta suoraan tai välillisesti.

Arvoisa herra puhemies! Tiedonvaihdon esteet ovat olleet osa ongelmaa. Nyt niitä puretaan. Esitys varmistaa, että suojelupoliisi saa tarvittavat tiedot muun muassa Verohallinnolta, Finanssivalvonnalta ja muilta viranomaisilta. Samalla Rahanpesun selvittelykeskuksen toimintaa selkeytetään, ja sen rekisterin käyttöä täsmennetään myös tietosuojan näkökulmasta. Viranomaisten yhteistyön tiivistäminen ei ole vain tehokkuutta, se on välttämättömyyttä. Rikollisuus ei tunne rajoja, eikä se toimi siiloissa. Ei pidä myöskään meidän viranomaisten toimia siiloissa. Yhteistyössä on voimaa, ja meidän on osattava hyödyntää sitä.

Arvoisa puhemies! Terrorismi ei ole kaukainen ilmiö. Se on osa tämän ajan vakavimpia uhkia, ja se kytkeytyy usein rahoitukseen. Varautuminen on nyt ajankohtaisempaa kuin ehkä koskaan tällä vuosituhanella. Tässä tilanteessa kansallinen lainsäädäntö ei saa jäädä jälkeen. Meillä ei ole varaa heikkouksiin.

Hallintovaliokunta on tehnyt ansiokasta työtä lakiesityksen kehittämiseksi. Tietojen luovuttamisen kriteerit, tietosuojan ja oikeusturvan näkökulmat on otettu tarkasti huomioon. Tätä kokonaisuutta on työstetty huolellisesti, ja se näkyy — kiitos siitä.

Arvoisa herra puhemies! Turvallinen Suomi ei synny itsestään. Se rakennetaan harkituilla päätöksillä, vastuullisella lainsäädännöllä ja viranomaisyhteistyöllä, joka toimii. Tämän esityksen hyväksyminen on vahva viesti siitä, että Suomi ottaa turvallisuutensa tosissaan erityisesti silloin, kun se liittyy rahaliikenteisiin. Meidän poliitikkojen tärkein tehtävä on varmistaa kansalaistemme turvallinen arki.

Kannatan lakiesitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

14.29 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Harmaan talouden torjunnalla on tärkeä merkitys myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä. Viranomaisten tiedonvaihtoa tulee kehittää harmaan talouden tunnistamiseksi ja torjunnan tehostamiseksi. Käsittelyssä olevalla esityksellä me teemme juuri näin. Esityksessä ehdotetaan kahdeksaan lakiin muutoksia viranomaisten tietojenvaihdon tehostamiseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä ja kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi.

Harmaan talouden toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja uusiin ilmiöihin ei voi esimerkiksi vain poliisiviranomainen vastata, vaan tarvitaan yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Nykypäivänä toimintaa haastavat myös epävirallisten pankkien kaltaiset rahansiirtojärjestelmät eli hawalat. Nämä hawalat ovat yleisiä Lähi-idässä, Pohjois- ja Koillis-Afrikassa sekä Etelä-Aasiassa. Hawala-järjestelmällä on taustansa islamilaisessa perinteessä ja oikeudessa. Hawala-järjestelmässä rahaa siirretään maasta toiseen, kun käytettävissä ei ole virallista ja toimivaa pankkijärjestelmää. Tässä eivät päde normaalit pankkitoimintaa koskevat sääntelyt, muun muassa asiakkaan tunnistaminen ja rahan alkuperän selvittäminen.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen vaatii viranomaisyhteistyötä. Tietojenvaihdon esteiden poistaminen rikostorjunnassa on yksi Petteri Orpon hallituksen tärkeistä kirjauksista. Rahanpesulain mukaan ilmoitusvelvollisiin kuuluu laaja joukko eri toimialojen elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä. Tällaisia toimialoja ovat muun muassa pankki- ja sijoitustoiminta, virtuaalivaluutan tarjoaminen, kiinteistönvälitys, perintä, kirjanpito ynnä muut toimialat. Epäilyttävästä liiketoiminnasta tehdyistä havainnoista sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ilmiöistä on vaihdettava tehokkaammin tietoa viranomaisten ja ilmoitusvelvollisten välillä. Tällöin mahdollisuudet rikollisen toiminnan estämiseen ja havaitsemisen selvittämiseen paranevat.

Arvoisa puhemies! Tietojenvaihdon nopeus on tärkeää myös rikoshyödyn takaisin saamiseksi. Rahanpesurikoksissa pestävän rahan alkuperä on selvitettävä, jotta rikoksen tehnyt voi saada tuomion. Esitys on hyvä ja tärkeä askel oikeaan suuntaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

14.32 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Heti aluksi haluan sanoa, että kannatan tätä mietintöä niillä muutoksilla, jotka hallintovaliokunnan puheenjohtaja tässä esitteli. Jotta ei puheenvuorostani syntyisi väärää käsitystä, niin me olemme todella tekemisissä vakavien asioiden kanssa, niin kuin täällä edellä puheenvuoron käyttäneet ovat puhuneet: rahanpesu, rikollisuus, terrorismi. Mutta. Sitten tulee se mutta, miksi pyysin puheenvuoron.

Olen nyt kuusi vuotta ollut eduskunnassa, ja sinä aikana kollegoiden kanssa vapaamuotoisessa keskustelussa usein keskustelu on mennyt siihen, että me olemme täällä PEP eli poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä. Monta kertaa tuntuu siltä, että tiettyjen EU-direktiivien pitkät hännät, hyvää tarkoittavien direktiivien pitkät hännät, ulottuvat

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

sitten sellaisiin lillukanvarsiin, joissa oikeasti on kysymys vain byrokratiasta ja tietyllä tavalla haitasta, monessa mielessä.

En lähde kertomaan esimerkkejä, mitä muut kollegat ovat kertoneet vaikkapa siitä, minkälaisiin tilanteisiin he ovat huonekalukaupassa joutuneet. Mutta omalta kohdaltani voin kertoa, että silloin vuonna 2019, kun olin taloyhtiöni hallituksessa, tämä PEP-menettely johti siihen, että eräästä Varsinais-Suomen pienestä maaseutusäästöpankista löytyi sitten 500 euroa rahaa, jonka oli aikanaan, vuosikymmeniä aikaisemmin, sinne silloisen taloyhtiömme hallitus tallettanut, ja ei se olisi sieltä koskaan tullut esille, ellei olisi käynyt ilmi, että taloyhtiön hallituksessa istuu henkilö, joka on PEP.

Eli nyt kysynkin tässä valiokunnan puheenjohtajalta, jos hän haluaa vastata: oliko teillä tämä asia ja tähän liittyvä keskustelu ollenkaan esillä, ettei nyt käy niin, että vanhaa sanontaa käyttäkseni niin sanotusti lapsi menee pesuveden mukana? Vähän toinen senkaltainen asia, joka nyt ei siis liity tähän, on kestävyysraportointi, jonka kanssa nyt suuret yritykset ovat tuskailleet. Se on kyllä varsinainen konsulttien kultakaivos, kun tilinpäätöksen lisäksi joudutaan tekemään moninkertainen määrä kestävyysraportointia. Siinäkin on erittäin hyvistä ja tärkeistä asioista kysymys, mutta se työmäärä on usein aivan valtava. Eli tämä oli kysymykseni: tulivatko nämä pienet haitat esille tärkeää asiaa käsiteltäessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.34 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Edustajalla oli erinomainen kysymys ja hyvä tarttuminen tämmöiseen pieneen nyanssiin, joka tässä salissa varmasti on monelle tuttu. Olen ihan täysin samaa mieltä. Valiokunnan keskusteluja en ikävä kyllä koskaan avaa, se on periaatteeni, niin kuin varmasti edustaja ymmärtää. Mutta todellakin halusin vastata tähän ihan sen takia, että itse olen kiinnittänyt huomiota tähän samaan asiaan, että onko nyt kaikki mietitty aivan loppuun saakka tämän kohdalla. Niin kuin edustaja kertoi oman pienen esimerkkinsä, niin kyllä se tahtoo olla niin — tänä päivänä nyt ei enää käteistä rahaa hirveästi tarvitse — että jos nyt vaikka jollain matkalla Forexista pikkuisen käy muutaman kympin ottamassa, niin kyllä siinä tulee semmoinen vähän niin kuin rauhallinen mieli, kun siinä jonossa seisoo. Eli kyllä nämä vaikuttavat asioihin, mutta ei tästä sen enempää. Kiitos kuitenkin kommentista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 157/2024 vp sisältyvien 1.—8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 198/2024 vp

Lakialoite LA 25/2023 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2025 vp

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.36 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys yt-lain numero 198/2024 muuttamisesta mielestäni vie yhteistoimintalain kehittämistä väärään suuntaan. Tässäkin on taustalla se, että yhteistoimintalakia uudistettiin kokonaisuudessaan reilu kaksi vuotta sitten ja sinne lisättiin vuorovaikutusta, vuoropuhelun lisäämistä, joka edistää henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia asioissa, jotka koskevat heidän työtään, työolojaan ja asemaa. Edellisten lakimuutosten vaikutuksia ja hyötyjä ei ole vielä pystytty arvioimaan, ja nyt jo tehdään uutta muutosta, joka vie yhteistoimintalakia huonompaan suuntaan. Tässä on, arvoisa puhemies, monta sellaista heikentävää kohtaa, jotka olisi pitänyt jättää tekemättä.

Ensinnäkin yhteistoimintalain soveltamisalan nosto 20:stä 50:een pudottaa noin 6 400 yritystä yhteistoimintalain piiristä pois, ja se tarkoittaa, että 191 000 työntekijää putoaa yt-lain velvoitteista ja yhteistoimintamenettelystä pois.

Sitten toinen iso uudistus tässä koskee yhteistoimintaneuvottelujen neuvotteluajoja, jotka ovat tärkeitä erityisesti silloin, kun puhutaan henkilöstön muutosneuvotteluista. Näissä muutosneuvotteluissa nykyiset neuvotteluajat ovat olleet kaksi viikkoa ja kuusi viikkoa, ja niitä lyhennetään nytten puoleen eli seitsemään päivään ja kolmeen viikkoon. Tämä tarkoittaa sitä, että silloin, kun näitä neuvotteluja käydään, aina irtisanottaville ja muutoksen kohteena oleville työntekijöille siinä on kyse palkanmenetyksistä, työpaikan menetyksistä useissakin tapauksissa, ja sitten, kun neuvotteluajat ovat olleet lyhyempiä, näitä perusteita ja vaikutuksia ja vaihtoehtoja ei pystytä kunnolla käsittelemään. Tämä tilanne tarkoittaa sitä, että työntekijät ovat tässä lyhyemmillä neuvotteluajoilla myöskin tämän muutoksen maksuhenkilöitä.

Neuvotteluajat ovat senkin takia tärkeitä, että siellä pitää nämä kaikki näkökulmat ja niiden perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot käydä kunnolla lävitse. Sitten henkilöstön edustajan pitäisi pystyä käymään myös oman henkilöstöryhmänsä kanssa nämä asiat läpi, jolloin pystytään viemään niitä kunnolla eteenpäin ja pystytään löytämään eri vaihtoehdot, jotka voisivat olla vähän pienempiä ja henkilöstön kannalta parempia. Sitten, jos on useita henkilöstöryhmiä, on myöskin aika hankalaa yhteensovittaa näitä neuvotteluja noihin neuvotteluajoihin.

No sitten henkilöstömäärän putoaminen on erittäin iso osa tätä muutosta. Sen osalta täytyy sanoa, että olisi järkevää, että lainsäädäntö olisi ollut edelleen 20—49 työntekijän yrityksissä muun muassa sen vuoksi, että kuulemisissakin tuli esiin se, että silloin kun on laki taustalla, niin esimerkiksi ulkomaalaisomisteiset yritykset uskovat enempi lakia kuin sopimuksien velvoitteita. Tästäkin syystä tämä olisi ollut aika tärkeää. Mutta ennen kaikkea tärkeää on se, että 20—49 työntekijää työllistävissä yrityksissä pitää käsitellä asioita, jotka koskevat henkilöstöä.

Sitten täällä on useasti viitattu hallinnolliseen taakkaan. Kun sitä hallinnollista taakkaa avaa, sitä, ovatko yritykselle hallinnollista taakkaa nämä asiat, joissa pitää käydä läpi yrityksen ja yhteisön kehitysnäkymiä, taloudellista tilannetta, työpaikoilla sovellettavia

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

sääntöjä, käytäntöjä, toimintaperiaatteita ja työvoiman käyttötapaa, henkilöstörakennetta, henkilöstön osaamistarvetta, osaamisen kehittämistä, työhyvinvoinnin ylläpitämistä ja edistämistä ja niin poispäin. Nämä putoavat nyt tästä käsittelystä pois. Tämä on iso kysymys, voivatko nämä olla hallinnollista taakkaa, ja fiksuissa yrityksissä nämä hoidetaan kyllä niin, että näissä ei pitäisi olla ongelmaa. Nyt tämä laki on suojannut myöskin kaikkia muita yrityksiä.

Tässä muutamia esimerkkejä siitä, minkä takia ehdotamme, että tämä lakiesitys hylätään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

14.41 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nyt toisessa käsittelyssä oleva yhteistoimintalain muuttamiseen liittyvä lakimuutos on tuttua jatkumoa hallituksen linjalle, jossa duunaria, sitä ahkeraa suomalaista työntekijää, moukaroidaan merkittäväällä työelämän heikennyksillä. Hallituksen esitykset ovat hallituksen kielellä ”tarvittavia työelämän uudistuksia”. On vaan kummallista, että nämä pakolliset uudistukset sattuvat lujaa siihen työntekijään. Milloin perustuslain mukaista lakko-oikeutta rajataan, milloin paikallista sopimista lisätään niin, että yleissitovat työehtosopimukset murenevat, milloin vientivetoisella palkkamallilla isketään valtakunnansovittelijalle pakkopaitaa päälle tai milloin leipomoalan työntekijöiltä viedään pahimmillaan lakipäätöksellä 10 000 euron vuosiansiot — toki tämän ilmeisesti se hallituksen kielellä sanottu ”ay-mafia” on saanut sovittua työehtosopimusneuvotteluissa takaisin, mutta voidaan toistaiseksi vain arvailla, mitä vastaavasti ovat leipomoalan työntekijät menettäneet pahimmillaan, koska aina ne työehtosopimusneuvottelut ovat kaupankäyntiä, ja hallitus on tukevasti asettunut sinne työnantajan puolelle, ja jäljet ovat valitettavasti sen näköiset. Nyt käsittelyssä oleva yt-lain muutos hallituksen kielellä ”keventää hallinnollista taakkaa”. On aikoihin eletty. Lainmukaiset neuvottelut, joissa siis työntekijöiden edustajat ja työnantajan edustajat pyrkivät löytämään yhteistä tahtoa kussakin muutostilanteessa, ovatkin hallituksen kielellä ”hallinnollinen taakka”.

Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on vakava työntekijöitä koskeva lakimuutos, joka jälleen vaikuttaa myös tulopuolelle heikentävästi. Lyhyemmät neuvotteluajat tarkoittavat, että irtisanomisaika alkaa nopeammin. Neuvotteluaikoihin esitetyt muutokset tarkoittavat siis käytännössä merkittävää tulonsiirtoa työntekijöiltä työnantajille.

Metalliteollisuuden työntekijän säännöllisen työajan ansion keskiarvo on noin 3 000 euroa kuukaudessa. Mikäli kuuden viikon neuvotteluaika lyhennetään kolmeen viikkoon, tarkoittaa tämä käytännössä kyseisillä ansiotuloilla yhteensä 2 250 euroa pienempää ansiota työntekijöille.

Hallituksen esityksen myötä työntekijöiden työsuhdeturvaa ja muutosturvaa heikennetään entisestään. Heikennetyn ansiosidonnaisen ja työnantajan nopeasti katkeavan palkanmaksuvelvollisuuden yhdistelmä siirtää kohtuuttomasti työttömyyteen tai lomautukseen liittyviä riskejä julkiselta vallalta ja työnantajilta työntekijöiden kannettaviksi. Esityksen tarkoituksena on ainoastaan palkansaajien aseman heikentäminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Näyttää siltä, että esitetyt muutokset lisääisivät merkittävästi työllisyyttä, ei ole. Esitys ei ole lainkaan tasapainoinen tai kohtuullinen ottaen huomioon kansantaloudelle tulevat hyödyt ja työntekijöihin kohdistuvat heikennykset.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Arvoisa herra puhemies! Asiantuntijalausunnoissa olemme myös kuulleet, että yt-neuvotteluaikojen puolittuessa on suuri riski siitä, että yt-neuvottelut jäävät useammin ristiriitaisiksi ja täten eri oikeusasteissa yt-neuvottelujen erimielisyyttä joudutaan käsittelemään useammin kuin aiemmin. Arvoisa hallitus, te teette jälleen suuren virheen, kun moukaroitte suomalaisia duunareita heikentäen taas lakimuutoksella heidän mahdollisuuksiaan pärjätä työelämässä, kuten maassamme on vuosikymmenet totuttu pärjäämään. Tämä on surullista, mitä teette työmarkkinoille, työntekijöille ja sopimus- ja luottamusyhteiskunnalle.

Arvoisa herra puhemies! Tästä johtuen, arvoisa puhemies, kannatan edustaja Lylyn tekemää hylkiesitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

14.45 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Suomalaisen palkansaajan asemaa heikennetään jälleen. Tämä on nykyhallituksen aikana jo liiankin tuttu tilanne. Nyt tulisi muuttaa suuntaa ja keskittyä työpaikkojen tukemiseen ja työllisyyden parantamiseen — tulisi panostaa siihen, että yritysten ei tarvitsisi irtisanoa henkilöitä. Se antaisi tukea aidolle talouskasvulle.

Työllisyys on heikentynyt rajusti, ja silti helpotetaan ja nopeutetaan irtisanomisia. Se on kyllä huono yhtälö. Taas ollaan tilanteessa, jossa lakimuutos hyödyttää työnantajia ja heikentää palkansaajan asemaa. Tämä lakimuutos vaikuttaa lähes 200 000 ihmiseen: niin moni jää pois yt-lain velvoittamasta yhteistoimintamenettelystä. Lisäksi kun neuvotteluaikoja lyhennetään, se vaikuttaa negatiivisesti yhteistoimintamenettelyyn päätyneiden palkansaajien ansioihin. Myös Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n arvion mukaan muutokset tekevät yhteistoimintalaista sekavan ja vaikeasti sovellettavan erityisesti juuri 20—49 työntekijää työllistävässä yrityksissä.

Taisinkin itse asiassa jo tämän asian ensimmäisessä käsittelyssä tuoda esiin uhkakuvia ja pelkoja siitä, kyetäänkö yt-menettelyjä aidosti käymään kaikissa yrityksissä. Huoleni on se, että tälläkin hetkellä meillä tässä maassa on tilanteita, joissa yhteistoimintamenettelyyn päädytään ja osaamista ei löydy menettelyjen käymiseen lainmukaisesti. Tällainen pelko on lisääntymään päin, mikäli helpotetaan yhteistoimintamenettelyvelvoitteita työnantajille. Esitys todennäköisesti lisää silloin oikeustapauksia siitä, onko muutosneuvotteluiden asiat käyty riittävän perusteellisesti läpi.

Arvoisa puhemies! Tässä ihan muutamia asioita, joiden vuoksi tätä lakimuutosta ei tulisi hyväksyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

14.47 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Lienee perusteltua palauttaa mieliin, mistä tässä esityksessä todellisuudessa oikein on kysymys. Tässä todellakin on yksi tämän hallituksen keskeinen uudistus, joka on osa kokonaisuutta, jolla halutaan uudistaa työelämän lainsäädäntöä. Ja miksi sitä halutaan uudistaa? Siksi, että saisimme purettua työllistämisen esteitä ja erityisesti pk-sektorilla vahvistettua pienten ja keskisuurten yritysten toiminta- ja kasvuedellytyksiä. Nämä ovat uudistuksia, joita hallitus katsoo Suomen juuri nyt tarvitsevan. Tarvitsemme kipeästi talouskasvua ja näin ollen kasvuedellytyksiä yrityksille.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Yhteistoimintalain uudistaminen on tarpeellista myös siksi, että yhteistoiminnan toteuttamistavat vaihtelevat varsin paljon yritysten koosta, rakenteesta, tilanteesta riippuen. Pienemmissä yrityksissä yhteistoiminta on usein vapaamuotoisempaa, eikä ole tarkoituksenmukaista hirveän tiukasti sitä lailla säätää. Nämä nyt toteutettavat muutokset parantavat yritysten kykyä reagoida muutostilanteisiin nykyistä nopeammin. Lisäksi ne keventävät hallinnollista taakkaa, kuten edellä todettiin. Tämä koskee ennen kaikkea pienempiä yrityksiä. Yritysten kustannusten on arvioitu näiden muutosten myötä vähentyvän vuositasolla yli 33 miljoonaa euroa.

Esityksen keskeiset sisällöt lyhyesti kertauksena: Ensinnäkin lain soveltamiskynnystä nostetaan vähintään 50 työntekijää säännöllisesti työllistäviin. Lisäksi tietyt kevennettyä vuoropuhelua ja muutosneuvotteluita koskevat velvoitteet myös jatkossa koskevat kuitenkin 20—49 työntekijää työllistäviä työnantajia. Toinen keskeinen sisältö tässä muutoksessa on se, että muutosneuvotteluiden vähimmäisaika puolitetaan, eli neuvotteluaikoja lyhennetään puolella. Jatkossa vähimmäiskesto olisi siis joko kolme viikkoa tai seitsemän päivää riippuen neuvotteluissa käsiteltävistä asioista ja yrityksen tai yhteisön henkilöstömäärästä eli yrityksen koosta. Uutena asiana lisäksi säädetään työvoimapalveluiden selvittämiseksi varattavasta ajasta.

Arvoisa puhemies! Lienee hyvä myös muistuttaa, että yhteistoimintalain uudistaminen toteutetaan kahdessa vaiheessa. Nyt käsitellyssä on tämä ensimmäinen vaihe, jossa toteutetaan yhteistoimintalain uudistamisen ensimmäinen osuus. Toisessa vaiheessa hallitus arvioi muutostarpeita henkilöstön hallintoedustusta koskevien yhteistoimintalain säännösten osalta, ja tähän liittyy valiokunnan varapuheenjohtaja Lylyn ensimmäisenä allekirjoittama lakialoite, jota valiokunnassa olemme käsitelleet tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Henkilöstön edustusta koskevaa lainsäädäntöä todellakin arvioidaan erikseen, ja tämä on toinen osa tätä yhteistoimintalain uudistamista. Tästä on selvityshenkilön raportti valmistunut tänä vuonna, ja tarkoitus on, että nyt kevään aikana näitä kehittämissuhteita tarkastellaan kokonaisuutena koskien henkilöstön edustusta. Tähän asiaan siis palaamme lähiaikoina.

Arvoisa puhemies! Koska olin itse estynyt tämän hallituksen esityksen ja valiokunnan mietinnön ensimmäisestä käsittelystä, niin haluaisin tässä yhteydessä kiittää valiokuntaa. Me kävimme tämän käsittelyn yhteydessä laajat ja hyvin perusteelliset kuulemiset ja monipuolisesti, kattavasti kuulumme. Näin mietintö on hyvin perusteellisesti valmisteltu. Kiitokset myös varapuheenjohtaja Lylylle mietinnön esittelystä ensimmäisessä käsittelyssä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

14.52 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse työntekijöiden irtisanomissuojan ja toimeentulon heikentämisestä. Työministeri Arto Satonen väitti marraskuussa eduskunnan kyselytunnilla, että tällä esityksellä kevennetään yritysten hallinnollista taakkaa 33 miljoonalla eurolla, myös edustaja Sirén viittasi tähän samaan äskeisessä puheessaan. Todellisuudessa on kuitenkin niin, että tästä summasta suurin osa koostuu palkkakustannuksien leikkaamisesta eikä niinkään hallinnollisesta taakasta.

Suomessa on tällä hetkellä käynnissä ja on ollut jo pidempään käynnissä valtava irtisanomisaalto, ja tämän esityksen myötä yhä useamman työntekijän palkanmaksu

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

voidaan lopettaa hyvin pikaisestikin. Tämä lisää merkittävästi taloudellista epävarmuutta, kun myös työttömyysturvaa on heikennetty rajusti ja omavastuupäiviä on lisätty.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse jälleen yhdestä hallituksen esityksestä, jota perustellaan työllisyydellä, mutta joka ei lisää työllisyyttä. Sen sijaan tämä esitys leikkaa monien irtisanottavien työntekijöiden toimeentulosta jopa tuhansia euroja pois. Esityksessä on todettu työsuhdeturvan heikentämisestä, ja lainaan nyt hallituksen esitystä: ”Tutkimustulokset sääntelyn tiukkuuden vaikutuksista työllisyyteen eivät tue tulkintaa sääntelyn keventämisen työllisyyttä parantavasta vaikutuksesta.” Sen sijaan on niin, että yhteistoiminnalla on havaittu tutkimuksissa myönteinen vaikutus tuottavuuteen ja työn laatuun, mistä syystä on vaikea ymmärtää, miksi tätä esitystä tuodaan, mutta tämä hallitus on toki tuonut useita esityksiä, jotka ovat heikentäneet työntekijöiden asemaa, ja se on ristiriitaista myös sen vuoksi, että työntekijöiden aseman jatkuva heikentyminen on haitallista myös hallituksen tavoitteleman kasvun näkökulmasta. On nimittäin niin, että kotimaista kulutuskysyntää vahvistamalla voidaan vaikuttaa myönteisesti kasvuun. Palkkojen leikkaaminen sen sijaan on päinvastainen toimija, ja niin tässäkin esityksessä valitettavasti tapahtuu.

Tämän hallituksen toteuttamat lukuisat työntekijöiden hyvinvointiin, oikeuksiin ja järjestäytymiseen heikentävästi vaikuttavat esitykset ovat sellainen kokonaisuus, että se tulee edellyttämään sitä, että jossain vaiheessa toteutetaan laaja paketti, joka tuo mittavan esityskavalkadin sellaisista toimista, jotka sitten vahvistavat työntekijöiden asemaa, kun sitä on nyt niin mittavasti heikennetty. Vasemmistoliitto on sitoutunut siihen, että ennen eduskuntavaaleja toteutamme tällaisen esityksen pakettina, eli että miten voidaan toimia tämän hallituksen heikennyksiä vastaan niin, että vastaavasti parannettaisiin työntekijöiden asemaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.55 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kun tässä käsitellään henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia ja nyt kun me ollaan täälläkin aika paljon puhuttu siitä, kuinka ihmiset työllistyvät, jos työpaikka menee alta, niin siellä on osaaminen aina ollut erittäin korkealla tilanteessa. Jos yrittäjältä kysytään siitä, mitkä ovat työllistämisen suurimmat esteet, niin se on osaamisen puute, ja sitä pitäisi pystyä parantamaan koko ajan työsuhteen aikana. Tässä on osana tämä kehittämissuunnitelma, jossa käydään henkilöstön osaamistarpeita ja yrityksen kannalta niitä osaamistarpeita, ja niitä pitäisi säännöllisesti käsitellä. Nyt alle 50 henkilön yrityksissä tätä ei enää systemaattisesti käydä, ja tämä on iso puute. Tavallaan se tuo sen tilanteen, että henkilöstön osaamiseen ei kiinnitetä sitä huomiota, mitä tarvittaisiin, ja työuran aikaista osaamista ei pidetä yllä. Tämä pikkuhiljaa rapauttaa sitä, ja taas tulee uusia, vaikeimmin työllistettäviä ihmisiä, kun työpaikkoja menee alta. Tämä on yksi osa tätä, ja tässä tilanteessa, jossa eniten tarvittaisiin vuoropuhelua työelämässä, nyt ollaan sitä vähentämässä systemaattisesti. Tämä on todella huono suunta.

Arvoisa puhemies! Tässä on myöskin kansainvälinen ulottuvuus, että yhteistoimintalaki on yksi meidän työelämän peruslaeista, jota tulisi noudattaa, ja tätä tukee myös EU-lainsäädäntö, johon yhteistoimintalakikin hyvin keskeisesti perustuu. Siellä ideana on, että työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia pitäisi lisätä, kuulemista pitäisi vahvistaa ja työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua pitäisi edistää, ja tämä ajattelu kuuluu

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

kiinteänä osana myöskin EU-perussopimukseen. Nyt tässä me viedään Suomea ihan toiseen suuntaan kuin täällä kansainvälisesti meitä edellytetään, ja siinä mielessä tämä polku, jota tässä nyt ollaan tekemässä hallituksen toimesta systemaattisesti, on huono suunta.

Arvoisa puhemies! Odotan mielenkiinnolla, kun tässä lakiesityksessä oli allekirjoittaneen tekemä hallintoedustukseen liittyvä muutosehdotus, jolla oltaisiin pudotettu hallintoedustuksen raja 150:stä 25:een, eli henkilöstön edustus olisi yhtiöitten hallituksissa ja sitä kautta olisi sitä vuorovaikutusta tuotu lisää. Se olisi ollut hyvä uudistus tässä. Nyt tähän eivät hallitus ja hallituspuolueet olleet valmiita, mutta tämä olisi pitänyt viedä. Minulla itselläni oli kokemus Tampereen pormestariajalta, että kaikkien tytäryhtiöitten hallituksiin henkilöstöehdotus laitettiin, ja siitä oli vain erittäin positiivisia käsityksiä. Meillä oli raja 20, ja tässäkin mielessä voin sanoa kokemuksesta, että tämä oli hyvä asia tässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

14.59 **Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Yhteistoimintalakia uudistettiin kokonaisuudessaan vasta vähän reilu kaksi vuotta sitten, ja me kaikki tiedämme sen, että uusien käytäntöjen tiedottamisessa ja muotoutumisessa menee oma aikansa ennen kuin niistä tulee luonteva osa yritysten arkea. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa jätetyssä vastalauseessa todetaan: ”Edellisten lakimuutosten mahdollisista hyödyistä ja haitoista yrityksille ja työntekijöille ei ole ehditty vielä tehdä tutkimusta eikä tätä koskevaa tietoa ole hallituksen esityksessä. Esitys ei siis riittävästi arvioi lain nykytilaa eikä ota huomioon esitettyjen muutosten mahdollisia sukupuolivaikutuksia.”

Tässä on käytetty edellä hyviä puheenvuoroja, ja kyllä ikäväkseni joudun toteamaan, että jälleen kerran meillä on käsittelyssä hallituksen esitys, jolla puhtaasti yksipuolisesti heikennetään nimenomaan työntekijöiden asemaa. Tämä lakimuutos koskettaa yli 190 000:ta työntekijää ja noin 6 400:aa yritystä, jotka siis putoaisivat yt-lain velvoittaman yhteistoimintamenettelyn ulkopuolelle. On ihan selvää, että jos ajatellaan esimerkiksi sitä, että neuvotteluajan lyhentymisen yli 50 työntekijän yrityksissä tarkoittaisi palkansaajalle yli 2 000 euron palkkatulojen menetystä, niin kyllähän se selkeä heikennys silloin on.

Pidän erittäin huolestuttavana yhtä lailla sitä tosiasiaa, että nämä muutokset, joita tässä lakiesityksessä nyt esitetään tehtäväksi, nimenomaan hankaloittavat pk-yritysten toimintaedellytyksiä. Miksi näin? Koska tässä esityksessä tuodaan esille se, että muutokset tulevat lisäämään soveltamisongelmia. Ne tekevät yhteistoimintalasta sekavan ja vaikeasti sovellettavan erityisesti 20–49 työntekijää työllistäville yrityksille, ja tämä on nimenomaan Elinkeinoelämän keskusliiton oma arvio siitä, minkälaiseksi tämä tilanne tulisi kehittymään. Me tiedämme sen, että nimenomaan pk-yrityksille, pienille ja keskisuurille yrityksille, irtisanomistilanteet ovat niitä, joista useimmiten ne suurimmat ongelmat koituvat silloin, jos näitä irtisanomisia lähdetään riitauttamaan. Ja kyllä, jos nämä tulkinnat ja menettelyt ovat sekavat, se tarkoittaa nimenomaan sitä, että entistä useammin oikeuskäytäntöjen kautta sitten haetaan selvyyttä siihen, onko asianmukaisesti menetelty vai ei, ja tiedetään sekin, että yleensä juuri pk-yritykset ovat niitä, joille tämä on erityisen työlästä, raskasta ja usein myös hyvin kallista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

15.02 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä ollaan useassa puheenvuorossa jo kuultu se tosiasia, että tässä taas hallitus moukaroii työntekijöitä heikentämällä heidän asioitaan merkittävästi tällä yt-lain muutoksella. Tuli mieleen tuosta aiemmasta, edustaja Koskelan hyvästä puheenvuorosta se, että ministeri Satonenhan on aiemmin tätä lakimuutosta kommentoinut julkisesti — kun nyt nämä neuvotteluajat puolittuvat, se tarkoittaa käytännössä sitä, että pahimmillaan työntekijän irtisanominenkin toteutuu nopeammin — niin, että kun työ loppuu nopeammin, niin henkilö myös työllistyy nopeammin. Tämä perustelu tietysti oli aika kummallisen kuuloinen, koska me tiedetään, että tässä maassa tällä hetkellä on kymmeniätuhansia työttömiä, jotka hakevat ahkerasti töitä, mutta sitä työtä ei vain löydy. Sen takia tämän ministerin kommentin halusin tässä vielä tuoda muistiksi meille kaikille siitä, mikä on todellisuus taas hallituksella ja ministereillä siitä tosiasiallisesta tilanteesta ja elämästä. Elikkä näyttää ja kuulostaa valitettavasti siltä, että ministerit ja hallitus eivät elä tässä todellisuudessa eivätkä tässä maailmassa, valitettavasti.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Lakialoite laiksi aikuiskoulutustuesta

Lakialoite LA 5/2025 vp Lauri Lyly sd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.04 **Lauri Lyly sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivottavasti tälle lakiesitykselle käy paremmin kuin tuolle äskeiselle lakiesitykselle, joka tuossa aiemmin kaatui ensimmäisessä käsittelyssä.

Lakiesitykseni koskee aikuiskoulutustukea, kun meillä viime vuonna lakkautettiin aikuiskoulutustuki. Tämä esittämäni lakimalli kohdistuu nytten paremmin kuin se aikaisempi malli. Se on joustavampi osa-aikaiseen opiskeluun ja sillä pystytään vastaamaan vielä paremmin työelämän tarpeita, mitä meillä on vastassa. Se vahvistaa työelämässä tarvittavaa osaamisen kehittämistä.

Tässä on kaksi ulottuvuutta. Pisimmän tuen koulutustaustasta riippumatta saisivat sellaiset henkilöt, jotka opiskelevat työvoimapula-ammatteihin tai -aloille. Siellä voi olla korkea-asteen opiskelijoita, siellä voi olla toisen asteen opiskelijoita, mutta se käytännössä on toinen tie. Toiset pisimmän tuen saajat olisivat toisen asteen tai matalamman koulutustason omaavat opiskelijat. Näiden aikuiskoulutustuki olisi enintään 320 päivää. Se on noin 15 kuukautta niin kuin se vanha aikuiskoulutustuki. Näillä päivillä halutaan osoittaa se, että voidaan opiskella päivä viikossa tai viisi päivää kuukaudessa, neljä päivää kuukaudessa ihan työn ohessa, mutta tämä mahdollistaa myöskin täysiaikaisen opiskelun.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Muissa tapauksissa tuki olisi lyhyempi, enintään 120 päivää. Tämä on noin 5,5 kuukautta, kun se aikaisemmin oli noin 6 kuukautta. Tämä tavallaan avaisi sen tien, että kaikilla olisi mahdollisuus aikuiskoulutustuella opiskella.

Tämä tuo sen asian, josta erityisesti oli kritiikkiä, että tämän aikuiskoulutustuen avulla on opiskeltu aiemmin sellaisiin ammatteihin, joista ei työllistytä niin hyvin, mutta tässä nyt, kun tämä on ohjattu niin, että työvoimapula-ammattit ja -alat olisivat niitä, joihin tätä pitempää tukea saisi, se vie sitä kritiikkiä tosi paljon pois ja tukee sitä, että tämä yhteisesti rahoitettu tuki kohdentuisi vielä paremmin. Sitten jos se kohdentuu myöskin matalan osaamisen omaaville henkilöille, niin se heidän työmarkkina-asemansa paranee sitä kautta.

Miten nämä työvoimapula-ammattit ja -alat määriteltäisiin? Työllisyysrahasto määritteli kerran vuodessa työvoimaviranomaisten kanssa työvoimapula-ammattit, ja siten pystyttäisiin aina seuraavan vuoden alat ja ammattit määrittelemään, mihin pitemmän opiskelun saisi tällä tuella. Se tuottaa sen, että silloin pystytään hakemaan myöskin se kokonaisuus, että me saadaan erittäin motivoituneita ammattilaisia opiskelemaan. Aikuiskoulutustuen tärkein asia on oikeastansa ollut se, että kun työntekijä itse on voinut valita työssä ollessaan sen alan, mihin haluaisi omaa osaamistaan viedä ja kehittää, niin se motiivi on tosi korkealla tasolla tällaisessa tilanteessa, ja aikuiskoulutustuki on ollut siinä erittäin hyvä väline. Edellisessä aikuiskoulutustuessa on yli 30 000 ihmistä vuodessa päivittänyt tällä tavalla osaamisensa, ja siinä mielessä tämä aikuiskoulutustuki on erinomainen väline.

Aikuiskoulutustuen osalta Työllisyysrahasto olisi tämän tuen jakajana, ja se rahoitettaisiin pienellä työttömyysvakuutusmaksuosuudella puoliksi yritysten ja palkansaajien toimesta. Olen laskenut, että tämä työttömyysvakuutusmaksun suuruus olisi 0,14—0,17 prosenttiyksikköä työttömyysvakuutusmaksuun, ja se jaettaisiin puoliksi palkansaajalle ja puoliksi työnantajalle niin, että se olisi 0,07—0,08 prosenttiyksikköä vakuutusmaksussa. Tämä on hyvin pieni osuus.

Lisäksi vanhaan, edelliseen malliin nähden yrittäjien työttömyysvakuutus, yrittäjien aikuiskoulutustuki, vahvistuisi tätä kautta. Aikaisemmin yrittäjät saivat aikuiskoulutustukea vain perusosan, ja tällä palattaisiin aika lailla siihen tilanteeseen, mikä palkansaajillakin on, että se oma ansio vaikuttaa siihen aikuiskoulutustuen määrään. Tässä mielessä myöskin yrittäjät saisivat vähän paremman aikuiskoulutustuen.

Työllisyysrahasto on tässä erittäin hyvä toimija ollut, ja sen vuoksi sitä kannattaa tässä hyödyntää. Myös työmarkkinaosapuolten kokemus siellä Työllisyysrahaston hallinnossa voisi katsoa sitä, että tämä aikuiskoulutustuki kehittyisi vuosien varrella siihen suuntaan kuin se kulloinkin nähdään. Erittäin ongelmallisena näen, että yleensä tämä aikuiskoulutustuki lopetettiin. Se olisi pitänyt kohdentaa esimerkiksi tällä mallilla, mitä tässä lakiesityksessäni esitän, ja sillä tavalla oltaisiin saatu säilytettyä tämä erinomainen opiskelumuo.

Arvoisa puhemies! Tämän on allekirjoittanut iso määrä kansanedustajia, ja toivon, että tämä lakiesitys tulee täällä salissa aikanaan sitten hyväksytyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.10 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen, ja se oli paha virhe. Tilanteessa, jossa maamme tarvitsee työntekijöitä,

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

jotka koulutautuvat ja parantavat näin työmarkkina-arvoaan, aikuiskoulutustuen lakkauttaminen oli suorastaan älytöntä.

Edustaja Lylyn tekemä lakialoite laiksi aikuiskoulutustuesta on erittäin tervetullut. Aikuiskoulutustuki on edelleen tarpeellinen väline parannettaessa suomalaisten työntekijöiden osaamista työelämässä. Sen avulla pystytään vastaamaan työelämän muuttuviin osaamisen kehittämisen tarpeisiin ja jo olemassa olevan tietotaidon edistämiseen.

Aiemmin voimassa olleen aikuiskoulutustuen käyttäjiä on ollut vuosittain yli 30 000. Tämän lakialoitteen uudistettu aikuiskoulutustukimalli motivoi ja tukee omaehtoista ammatillisen osaamisen kasvattamista ja työmarkkinakelpoisuuden edistämistä. Tukimalli mahdollistaa opiskelun myös matalamman tulotason työntekijöille. Aikuiskoulutustuen rahoitus hoituisi edelleen työmarkkinaosapuolten pienellä työttömyysvakuutusmaksuosuudella. Tämä jakaantuu puoliksi palkansaajille ja työnantajille. Työllisyysrahasto hoitaisi edelleen tuen maksatuksen. Se on hoitanut aiemminkin maksatuksen erinomaisesti vähällä byrokratialla.

Uuden aikuiskoulutustukimallin myötä Orpon hallituksen esittämä kymmenen miljoonan euron määräraha sosiaali- ja terveysalojen koulutuksiin on tarpeeton. Uudella aikuiskoulutustukimallilla pystyttäisiin paremmin kohdentamaan koulutukseen annettavaa tukea.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen olisi pitänyt aikuiskoulutustuen lakkauttamisen sijaan päivittää tuki järkevämpään malliin, ja tämä edustaja Lylyn tekemä lakialoite on erittäin kannatettava juuri nimenomaan tältä osin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

15.12 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Aikuiskoulutus on kokonaisuudessaan ollut hallituksen erityisen hyökkäyksen kohteena. Aikuiskoulutustuki on lakkautettu ilman mitään korvaavaa mallia. Ammatillisen koulutuksen leikkaukset kohdistettiin erityisesti aikuiskoulutukseen, vapaasta sivistyksestä on leikattu kovasti ja työnantajan koulutusvähennys on poistettu.

Hallitus lakkautti aikuiskoulutustuen ilman mitään tietoa korvaavasta mallista. Nyt hallituksella olisi mahdollisuus tarttua valmiiseen esitykseen. Edustaja Lylyn ansiokas, lakiesityksen esittämä malli on joustava, nykyaikainen ja kustannustehokas, ja lisäksi se on kohdennettu erityisesti työvoimapula-aloille.

Käsiteltävänä oleva edustaja Lylyn lakialoite vastaa työmarkkinoilla olevaan kovaan uudelleen kouluttautumistarpeeseen. Jatkuvasti muuttuva ja kehittyvä työelämä vaatii entistä enemmän oman osaamisen kehittämistä ja uudelleen kouluttautumista työntekijöiltä, ja tämä lakiesitys vastaa hyvin erityisesti työvoimapula-alojen koulutustarpeisiin. Aikuiskoulutustuki ei ole vain tukimuoto, vaan se on myös väline, joka mahdollistaa suomalaisten työntekijöiden kilpailukyvyyn ylläpitämisen ja työmarkkinoilla pysymisen sekä pärjäämisen.

Lakiesityksessä esitetty tuki on suunniteltu erityisesti tukemaan siirtymiä aloille, joilla työvoimapula uhkaa jo koko toimialan kestävyyttä. Työllisyysrahasto määrittelee vuosittain yhdessä viranomaisten kanssa alat ja ammatit, joihin tuki voidaan kohdentaa pidempikestoisena. Tämä tekee järjestelmästä tarkoituksenmukaisen ja työmarkkinoiden kannalta tehokkaan. Esityksen mukainen tuki parantaisi myös yrittäjien asemaa. Myös

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Yrittäjät voisivat saada aikuiskoulutustuen ansio-osaa, kunhan tulonmenetys on todennettavissa. Tämä joustavoittaa tukea ja ottaa huomioon yrittäjyyden luonteeseen kuuluvan tulojen vaihtelun. Myös julkisen talouden näkökulmasta esitys on hyvin kustannustehokas. Arvioiden mukaan se tuo 20—50 miljoonan euron vuosittaiset säästöt verrattuna aikaisempaan tukimalliin. Rahoitus perustuu edelleen pienimuotoiseen työttömyysvakuutusmaksuun, joka jaetaan työntekijöiden ja työnantajien kesken. Tuen hallinnointi säilyy kevyenä, kiitos Työllisyysrahaston tehokkaan toiminnan.

Arvoisa puhemies! Kun aiempi tukimuoto lakkautettiin, jäi yli 30 000 vuosittaista käyttäjää vaille tätä mahdollisuutta. Nyt meillä on mahdollisuus korjata tilanne, mutta samalla asioita voidaan myös tehdä paremmin. Tämä esitys on vastaus työelämän jatkuvaan muutokseen, osaamisen ylläpitämisen tarpeeseen ja yksilön oikeuteen kehittyä. Siksi kannatan lakialoitetta, ja toivon, että tämä sali jakaa saman näkemyksen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

15.16 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa herra puhemies! Petteri Orpon hallitus lakkautti työministeri Satosen johdolla aikuiskoulutustuen viime vuoden elokuussa. Hallituksen retoriikka painottaa työllisyyttä ja osaamisen kehittämistä, mutta miten nämä tavoitteet on mahdollista saavuttaa, jos ihmisiltä viedään konkreettisesti keinot osaamisensa päivittämiseen? Miten me voimme puhua työelämässä vaadittavasta elinikäisestä oppimisesta, jos valtio vetäytyy vastuustaan juuri silloin, kun ihmiset vastaantuloa eniten tarvitsevat?

Päätös lakkauttaa aikuiskoulutustuki oli vakava isku paitsi yksittäisille kansalaisille myös koko Suomen osaamis- ja työelämäkehitykselle. Päätös oli lyhytnäköinen, sillä on selvää, että suomalaisessa yhteiskunnassa työntekijöiden mahdollisuus uudistaa omaa osaamistaan on aivan kriittinen tekijä, jotta työelämän kehityksessä olisi mahdollista pysyä kiinni. Aikuiskoulutustuki ei ollut etuoikeus, vaan se oli nimenomaan mahdollisuus tuhansille työssäkäyville aikuisille kehittää osaamistaan, jotta voisi pärjätä alati muuttuvassa työelämässä. Se tarjosi myös mahdollisuuden kouluttautua uudelle alalle, jos työskentely omalla aikaisemmalla alalla oli käynyt mahdottomaksi. Päätös kohtelee kaltoin erityisesti niitä, jotka eivät ole voineet opiskella nuorena tai ovat päätyneet aloille, joilla ei ole enää tulevaisuutta. Päätös iski kipeästi juuri siihen ryhmään, jonka työmarkkina-asema oli jo lähtökohtaisesti heikko.

Arvoisa puhemies! Aikaisempaa aikuiskoulutustukimallia kritisoitiin muun muassa siitä, että se mahdollisti työntekijöille siirtymän toiselle alalle, pois esimerkiksi hoitoalalta. Tosiasiallisesti etuudesta saatavat hyödyt olivat kuitenkin siitä aiheutuneita haittoja suuremmat. SDP painotti alusta lähtien, että tukea ei tule missään tapauksessa lakkauttaa vaan sitä on kehitettävä. Kritisoimme päätöstä erityisesti siksi, että hallitus ei työministerin lupauksista huolimatta tuonut minkäänlaista korvaavaa menettelyä aikuiskoulutustuen tilalle. Aikuiskoulutustuen rahoitus ei sanottavammin rasittanut valtion kukkaroa, koska se toteutettiin työntekijöiden ja työnantajien maksuilla. Hallitus esitti, että kyseeseen voisi tulla lainaperusteinen malli, jossa työntekijä ottaisi lainaa tarvittavan osaamisen päivittämiseksi. On selvää, ettei tämä ole tavallisille palkansaajille taloudellisesti mahdollista. Perheellisellä, asuntovelkaisella suomalaisella ei tällaiseen ole yksinkertaisesti varaa.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Lakialoitteessa esitetään uutta aikuiskoulutustukea, joka pääosin vastaa aikaisempaa järjestelmää. Oleellista kuitenkin on, että sitä on kehitetty ja parannettu monilta osin. Uudessa mallissa tukimenot laskisivat 20—50 miljoonaa euroa riippuen tuensaajien lukumäärästä ja tuen saamisen kestosta. Kehitetyn mallin myötä erillistä 10 miljoonan euron kohdennusta sosiaali- ja terveysalojen koulutukseen ei tarvittaisi. Lakiesityksessä kuvattu malli lisäisi merkittävästi sekä joustavuutta että tuen sopivuutta osa-aikaiseen opiskeluun. Uusi malli ohjaisi tuen käyttöä entistä vahvemmin nimenomaan työvoimapula-ammatteihin ja -aloihin. Tämä varmistettaisiin sillä, että Työllisyysrahasto määritteli yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa vuosittain nämä kyseiset alat, joille tuen kohdentaminen olisi perusteltua. Tuki parantaisi matalan koulutustason omaavien, peruskoulutason ja toisen asteen koulutuksen varassa työskentelevien, mahdollisuuksia parantaa osaamistaan ja asemaansa työmarkkinoilla. On myös huomionarvoista, että yrittäjien mahdollisuuksia saada aikuiskoulutustukea vahvistettaisiin. Mielestäni tätä ei ole syytä väheksyä.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee toimivan aikuiskoulutustuen, joka aidosti tarjoaa vastauksia niin kohtaanto-ongelmaan kuin yleensä työn tuottavuuden ja talouden kasvun haasteisiin. Tämän asian tulisi olla meidän yhteinen yli hallitus—oppositio-rajojen. Toivon todella, että hallitus suhtautuu tehtyyn lakialoitteeseen sen ansaitsemalla vakavuudella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.21 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Viime viikolla sain tietää, paljonko nyt tätä nykyistä aikuiskoulutustukea, joka on lakkautettu, on käytetty. Nyttien viimeisenä vuonna siihen tuli semmoinen huippu, että noin 200 miljoonaa euroa suuruusluokaltaan tulee tämä aikuiskoulutustuki olemaan vuonna 24. Normaalisti se siihen käytettävä raha on ollut 170—180 miljoonaa euroa kaiken kaikkiaan, ja tässä mielessä se vaan kertoo siitä, että tarve on erittäin, erittäin iso.

Erityisesti tämä tarve on monilla ammateilla ollut semmoinen, että tämä on ollut väylä, jolla on esimerkiksi erikoistuttu. Opettajat ovat erikoistuneet tämän aikuiskoulutustuen avulla jatko-opiskelujen kautta, tätä hyödyntäen, ja sitten esimerkiksi paloiesimiehet palolaitoksilla ovat käyttäneet tätä opiskellessaan esimiesasemaan, ja niin poispäin. Täällä on tämmöisiä luonnollisia polkuja, miten tätä on hyödynnetty. Sitten täällä on myöskin sellainen tilanne, että nyt kun matalapalkkaisten opiskelua työn ohessa on todella vaikeata suorittaa ja lähteä opiskelemaan, heillä ei ole varaa ottaa opintolainaa ja lähteä siitä vaikka perheellisenä opiskelemaan, niin tämä aikuiskoulutustuki on tarjonnut pienen väylän siinä tilanteessa lähteä opiskelemaan. Tämä on ollut osa tätä isoa mahdollisuutta päivittää omaa osaamistaan, mikä on kuitenkin työelämän ehkä kaikkein suurin haaste meillä tällä hetkellä — kuinka pidetään olemassa olevan työvoiman osaaminen oikealla tasolla ja riittävän korkealla ja sitten tulevaisuuteen nähden vastataan niihin haasteisiin, joita siellä osaamisen osalta on tulossa. Tämä on ollut, kun lukumääriltään puhutaan yli 30 000:sta, todella merkittävä kokonaisuus.

Sitten vielä tässä on jätetty pois ammattitutkintostipendi, kun sen merkitys ei ole niin suuri. Noin 12 miljoonaa vuodessa käytettiin siihen.

Kun Orpon hallitus esittää, että 10 miljoonaa laitettaisiin sosiaali- ja terveysalojen koulutukseen kohdennetusti, niin jokainen tietää, että kun puhutaan 10 miljoonasta ja on käytetty 170—180 miljoonaa, niin se ei korvaa missään tapauksessa sitä tarvetta ja sitä,

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

mitä tätä kautta on saatu aikaiseksi. Siinä mielessä tämä polku on parempi tätä kautta. Ja sitten tämä kohdentuminen on tuonut nykyiseen tilanteeseen sen 20—50 miljoonan säästön.

Toivoisin todella tälle lakiesitykselle tukea täältä eduskunnasta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

15.24 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana siitä, miten voidaan tehdä säästöjä tai lisätä tuottavuutta.

Tuottavuutta voidaan lisätä monella eri tavalla, ja tässä itse asiassa käsitellään juuri yhtä sellaista tapaa. Jatkuvan elinikäisen oppimisen tulisi olla tietenkin kannustettavaa. Jatkuva oppiminen ja uudelleen kouluttautuminen eivät ole vain yksilön etu, vaan ne ovat välttämättömiä koko yhteiskunnan hyvinvoinnin ja taloudellisen menestyksen kannalta, koska korkeampi koulutustaso lisää kuitenkin innovaatioiden määrää sekä motivaatiota.

Työelämä muuttuu tosiaan niin kiihtyvällä vauhdilla, että hyvin harva enää tulee työhön sillä tavalla, että eläköityy siitä samasta työstä tai ammatista. Elikkä uudelleen kouluttautuminen tulee tulevaisuudessa olemaan aivan välttämätöntä lähes alalla kuin alalla. Ja vaikka ala ei edes vaihtuisi, niin osaamistarpeet tulevat joka alalla vaihtumaan ja muuttumaan kiihtyvällä vauhdilla.

Jos itse asiassa vähän peilaan tätä asiaa vielä edelliseen asiakohtaan, missä käsiteltiin sitä, että yhteistoimintalakeja muutetaan siten, että neuvotteluajat lyhenevät, niin tässähän on juuri yksi työkalu kumoamaan hiukan sitä haittavaikutusta, joka siinä tulee ihmisille, jotka mahdollisesti menettävät työnsä. Kun aikajänne reagoida siihen ja päästä uuteen työhön kiinni lyhenee, niin mikäli henkilöt ovat aikuiskoulutustuen turvin osaamistaan työssä ollessaan kehittäneet, he pääsevät oikeasti aidosti nopeammin siihen uuteen työhön käsiksi. Eli tämä on ihan merkityksellinen seikka tuomaan vähän tasapainoa esimerkiksi siihen edellisessä asiakohdassa käsiteltyyn yt-lain menettelyyn.

Eli tällainen näkökanta vielä tähän keskusteluun. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

9. Lakialoite perusopetuslain 14 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2025 vp Sara Seppänen ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan. — Keskustelu. Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.26 **Sara Seppänen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelemme lakialoitetta, joka esittää perusopetuslain 14 §:n muuttamista siten, että

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

opetussuunnitelman perusteiden laatimisessa olisi entistä vahvemmin noudatettava perusopetuslaissa määriteltyjä valtakunnallisia tavoitteita ja avuksi otettaisiin monitieteellinen ohjeistus. Tämä muutos vahvistaisi opetuksen laatua ja varmistaisi, että perusopetuksessa käytettävät menetelmät ja sisällöt perustuvat tieteelliseen tutkimukseen ja tukevat lasten ja nuorten oppimista sekä hyvinvointia.

Perusopetuslain yleiset tavoitteet painottavat oppilaiden kasvua ihmisyyteen, eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä tarpeellisten tietojen ja taitojen hankkimiseen. Opetus on myös väline tasa-arvon edistämiseen ja oppilaiden mahdollisuuksien takaamiseen koulutuksessa koko maan alueella. Näitä tavoitteita ei voida saavuttaa ilman, että opetussuunnitelmat perustuvat tutkittuun tietoon ja tukevat oppilaiden kehityksellisiä tarpeita.

Lakialoitteen keskeinen sisältö on vaatimus tieteeseen perustuvien Käypä opetus -suositusten lisäämisestä perusopetussuunnitelmien perusteisiin. Näiden suositusten tarkoituksena olisi tarjota kouluille konkreettisia ohjeita ja malleja esimerkiksi opetusmenetelmien, oppimisympäristöjen ja digitaalisten välineiden käytön osalta. Kuten aloitteessa tuodaan esille, tutkimukset osoittavat, että erityisesti kehittyvät aivot ovat herkkiä oppimisympäristöjen ja menetelmien vaikutuksille. Liiallinen digitaalisten laitteiden käyttö voi häiritä keskittymistä, mieleen painamista ja oppimistuloksia. Siksi on tärkeää, että digilaitteita käytetään opetuksessa harkiten ja vain silloin, kun ne aidosti tukevat oppimista. Aloite myös huomauttaa Suomen Pisa-tulosten laskusta, mikä on selkeä signaali siitä, että meidän tulee kiinnittää huomiota opetuksen laatuun ja vaikuttavuuteen. Käypä opetus -suositusten avulla voisimme vastata tähän haasteeseen luomalla yhdenmukaisemmat käytännöt, jotka perustuvat tutkittuun tietoon ja tukevat oppimistulosten paranemista.

Haluan korostaa, että lakialoitteen tavoite ei ole rajoittaa opettajien pedagogista vapautta vaan tarjota heille tutkittuun tietoon perustuvia työkaluja ja tukea heitä tärkeässä työssään. On meidän kaikkien vastuulla varmistaa, että Suomen koulutusjärjestelmä pysyy maailman kärjessä ja tarjoaa lapsille ja nuorille parhaan mahdollisen alun elämälle.

Arvoisa puhemies! Käypä opetus -suositukset toimivat samoin opetuksessa kuin Käypä hoito -suositukset terveydenhuollossa: ohjaavana periaatteena kouluille opetuksen suunnitteluun. Niitä hyödyntäisivät kaikki koulun ammattilaiset. Käypä opetus -suosituksilla meillä olisi mahdollista tieteeseen perustuen ohjata kouluja valitsemaan lasten oppimisen ja aivoterveiden kannalta parhaita olosuhteita ja menetelmiä. Ne olisivat riippumattomia ja perustuisivat kehityspsykologiseen, neuropsykologiseen, kasvatustieteen, neurotieteen, nuorisopsykiatrian ja monitieteelliseen tutkimukseen. Käypä opetus -suositusten lisääminen Opetushallituksen toimesta opetussuunnitelman perusteisiin takaisi oppilaille laadukkaan ja tieteeseen perustuvan opetuksen Suomessa sekä kääntäisi perusopetuksen oppimistulosten laskukäyrän jälleen nousuun.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on askel oikeaan suuntaan. Se ei pelkästään vahvista perusopetuslain tavoitteiden toteutumista vaan myös varmistaa, että jokainen suomalainen lapsi saa laadukasta, tasa-arvoista ja tieteeseen perustuvaa opetusta. Toivon, että eduskunta suhtautuu tähän aloitteeseen vakavasti ja tukee sen etenemistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

15.31 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Seppäsen aloite on varsin tärkeä ja samassa linjauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa eli peruspalvelujen merkitystä korostava. Aloitteessa ehdotetaan, että Opetushallituksen tulee luoda sekä lisätä opetussuunnitelman perusteisiin terveydenhuollon Käypä hoito -ohjeiden tapaan niin sanotut Käypä opetus -suositukset, jotka perustuvat riippumattomaan tutkimustietoon. Aloite on saanut kannatusta yli puoluerajojen.

Aloite vastaa moniin perussuomalaisten tunnistamiin ongelmiin peruskoulussa. Ideologiset painotukset korvaavat opettajan auktoriteetin, turvalliset ja toimivat oppimisympäristöt sekä selkeät rakenteet, joita lapsi tarvitsee. Epätieteellinen woke-hömpä ja digilaitteiden sekä kännyköiden liikkakäyttö ovat ongelmia, joihin meillä ei pienenä maana ole varaa. Kaikki nämä virheet näkyvät oppimistuloksissamme. Perussuomalaisten mielestä tarvitaan paluu toimiviin ja tutkittuihin rakenteisiin ja opetusmenetelmiin. Tarvitaan paluu perusasioihin, joilla suomalainen koulu aikanaan nousi maailman huipulle. Rajat ovat rakkautta. Vaatimustason ylläpitäminen on viisautta. Koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuureihin tulee kiinnittää huomiota enemmän. Olen varsin huolestuneena seurannut maamme eri alueiden koulujen polarisoitumista ja jopa saman kunnan alueella.

Käypä opetus -suositusten lisääminen Opetushallituksen toimesta opetussuunnitelman perusteisiin takaisi oppilaille laadukkaan ja tieteeseen perustuvan opetuksen Suomessa sekä kääntäisi perusopetuksen oppimistulosten laskukäyrän jälleen nousuun. Käypä opetus -suositukset toimisivat samoin opetuksessa kuin Käypä hoito -suositukset terveydenhuollossa: ohjaavana periaatteena kouluille opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Niitä hyödyntäisivät kaikki koulun ammattilaiset. Käypä opetus -suosituksilla meidän olisi mahdollista tieteeseen perustuen ohjata kouluja valitsemaan lasten oppimisen ja aivoterveiden kannalta parhaita olosuhteita ja menetelmiä. Ne olisivat riippumattomia ja perustuisivat kehityspsykologiseen, neuropsykologiseen, kasvatustieteen, neurotieteen, nuorisopsykiatrian ja monitieteiseen tutkimukseen. Mainitut suositukset voisivat koskea esimerkiksi seuraavia asioita: opetustilojen laatu ja käyttö, lasten aivotutkimukseen perustuva ruutu-aika ja digiopetus, muistin rakentuminen, toiston tärkeys uuden oppimisessa, ryhmien koot, opetusmenetelmät lapsen kehityspsykologisen tason perusteella ja lasten aivoterveiden suojeleminen.

Pidän tätä lakialoitetta erittäin hyvänä, mutta samalla tässä tulee aina tarkastella, ettei tämä lisää opetushenkilöstön työmäärää. Yhteiskunnassamme on nyt menossa toimintatapa, jossa perusopetukseen ja kouluihin kaadetaan monia haasteita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.35 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Seppäselle tästä erinomaisesta lakialoitteesta.

Suomen Pisa-tulokset ovat romahtaneet. Puhelimet ja älylaitteet vievät koululaisten mielenkiinnon ja tuhoavat keskittymiskykyä. Nyt täytyy toimia. Tämä hallitus on kieltämässä puhelinten käytön oppitunneilla ensi lukuvuoden alusta lähtien. Luku- ja kirjoitustaitoa on saatava parannettua. Digitaalisen sisällön kanssa on pidettävä järki mukana ja käytettävä riittävästi myös perinteisiä opetusvälineitä ja painettuja kirjoja.

Kuten edustaja Strandman juuri totesi, totean aivan samoin: Perussuomalaisten mielestä tarvitaan paluu toimiviin ja tutkittuihin rakenteisiin ja opetusmenetelmiin. Tarvitaan paluu

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

perusasioihin, joilla suomalainen koulu aikanaan nousi maailman huipulle. Kuten Strandman totesi, minäkin totean: Rajat ovat rakkautta. Vaatimustason ylläpitäminen on viisautta.

Lukeminen ja kirjoitustaito ovat kaiken opiskelun perusta. Käsin kirjoittamisesta ja sen hyödyistä on paljon tutkittua tietoa, varsinkin hyödyistä, mutta silti näppäimistökirjoittamista lisätään koko ajan kouluissa, ja se askarruttaa. Kaunokirjoitusta oli, kun olin itse kansakoulussa, aika kauan sitten. Siellä kirjoitettiin musteella ja pelättiin, ettei vain mustetahra tule paperiin. Pidin kovin tästä aineesta. Kaunokirjoitettiin tosiaan musteella, ja minulla oli kaunokirjoituksesta kymppi. Jos menisin nyt kouluun ja siellä olisi kaunokirjoitusta, arvosanani olisi korkeintaan kuusi — nimittäin niin paljon on tullut käytettyä näppäimistöä ja hyvin vähän kirjoitettua viime vuosina, että se kädentaito hiipuu. Tämä on sellainen asia, mitä meidän lapset ja tulevat aikuiset eivät saa läpikäydä. Heidän kädentaitojaan pitää lisätä ja arvostaa myös kirjoitustaitoa.

Keskittymiskyvyn puutteista on puhuttu aika paljon koskien lapsia ja nuoria ja opiskelua. Digilaitteet eivät lisää rauhallisuutta oppimisympäristöön, joten huoli kasvaa, jos perinteistä kynä-paperilinjaa ollaan pikkuhiljaa jopa tyystin poistamassa. Perusopetuksen oppimistulokset ovat heikentyneet, ja tämä laskukäyrä on saatava nousuun.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys lisäisi lasten oppimisedellytyksiä. Siksi kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.38 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa herra puhemies! Olemme tärkeän asian äärellä. Edustaja Sara Seppäsen tekemä aloite Käypä opetus -suositusten lisäämisestä opetussuunnitelman perusteisiin on erittäin tärkeä, ja olen sen myös itse allekirjoittanut.

Arvoisa puhemies! Suomalainen koulu on pitkään ollut kansainvälisesti arvostettu. Se nousi huipulle yksinkertaisilla mutta toimivilla periaatteilla: opettajan auktoriteetti, selkeät rakenteet, vaatimustason ylläpitäminen ja ennen kaikkea tieteseen ja käytännön kokemukseen perustuvat menetelmät. Näistä periaatteista on valitettavasti viime vuosina lipsuttu. Tilalle on tuotu ideologisia kokeiluja, kuten seinättömät luokat ja inklusio. Digihuumassa on unohtunut se tärkein eli lasten ja nuorten oppiminen sekä hyvinvointi. Nämä näkyvät selkeänä romahduksena oppimistuloksia mittaavissa Pisa-tutkimuksissa. Näistä heikentyneistä oppimistuloksista kantaa nyt vastuuta toinen aste eli ammattikoulut ja lukiot.

Tämä siis tarkoittaa, että meiltä pääsee peruskoulusta oppilaita, joilla ei ole riittäviä perustaitoja toiselle asteelle. Lähtökohdan pitää olla se, että kun peruskoulusta valmistuu, tulee osata lukea, laskea ja kirjoittaa. Kun perustaidot ovat hallussa, se myös motivoi nuorta toiselle asteelle. Varsinkin tässä ajassa, jossa väestö ikääntyy, on tärkeää huolehtia, että jokainen nuori valmistuu tulevaisuudessa johonkin ammattiin.

Arvoisa puhemies! Tutkittu tieto osoittaa nyt huolestuttavaa kehitystä. Liiallinen digilaitteille altistuminen heikentää lasten keskittymiskykyä, lisää levottomuutta ja kuormittaa aivoja tavalla, joka ei tue oppimista. Tätä tukee moni kansainvälinen ja kansallinen tutkimus neuropsykologian ja kasvatustieteen alalta. Lisäksi koulujen työrauha on heikentynyt ja kiusaaminen on lisääntynyt ja raaistunut tässä digiajassa. Nämä ongelmat, kiusaamisten selvittelyt ja digilaitteitten väärinkäyttöksiin puuttuminen, lisäävät

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

opettajan työtä ja vievät aikaa siitä varsinaisesta työstä eli opettamisesta. Rajoja tarvitaan, jotta lapsi voi keskittyä, aivot voivat levätä ja opettajalla on mahdollisuus opettaa. Työrauha on tärkeä niin oppilaille kuin opettajillekin.

Käypä opetus -suosituksilla voimme palauttaa kouluihin sen, mikä toimii. Samalla tavoin kuin terveydenhuollossa käytettävät Käypä hoito -suositukset nämä pedagogiset suositukset ohjaisivat kouluja rakentamaan toimivia, terveellisiä ja oppimista tukevia ympäristöjä, ei sen mukaan, mikä on muodissa, vaan sen mukaan, mikä on todennetusti tehokasta.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset uskomme, että jokaisella lapsella on oikeus rauhalliseen, jäseneltyyn ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä normaaliin arkirytmiin. Kuten aloitteessa todetaan, Käypä opetus -suositusten lisääminen takaisi oppilaille laadukkaan ja tieteeseen perustuvan opetuksen Suomessa sekä kääntäisi perusopetuksen oppimistulosten laskukäyrän jälleen nousuun.

Arvoisa puhemies! Tämä on juuri se suunta, jota suomalainen koulu nyt tarvitsee. Lapsillamme ei ole aikaa odottaa. Tämä aloite on tärkeä, ja kannatan sitä. Kiitos vielä aloitteen tekijälle, edustaja Seppäselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

15.42 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on erittäin hyvä. Meillä erityislasten, erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä kasvaa koko ajan, ja se on saatava taittumaan toiseen suuntaan.

Meidän aivot eivät ole tottuneet tämmöiseen jatkuvaan ja näin valtavaan ärsykemäärään. Tästä on todella paljon tutkimustietoa, että kuinka paljon se häiritsee meidän keskittymiskykyä, kuinka paljon se aiheuttaa muuta kuormitusta, mielenterveysongelmia, ja koko ajan tutkimusta tulee lisää. Sen takia tähän on tartuttava nyt, koska me tiedämme jo, että tämä on nuorille liian haitallista. Liikakäyttönä ja väärinkäytettynä se sopii joillekin lapsille ja nuorille vielä vähemmän kuin toisille.

Ihminen on kuitenkin psykofyysinen kokonaisuus. Esimerkiksi tämmöistä hienomotoriikkaa on äärimmäisen tärkeää harjoitella, eli kun kirjoittaa asioita, ne jäävät paremmin muistiin, ne jäävät paremmin pitkäkestoiseen muistiin, ja sitä kautta myös lapsi pystyy keskittymään ja oppii paremmin.

Muistan jo aikoinaan, kun itse opiskelin OKL:ssä, että siellä harjoiteltiin esimerkiksi pallon kiinni ottamista, ja siinä vaiheessa, kun lapsi pystyy ottamaan pienen pallon kiinni, niin silloin se käsilakin paranee. Me ollaan ehkä unohdettu tosiaan se, kuinka hyvä koulu meillä on ollut ja kuinka ne perusasiat, mitä siellä on opetettu ja semmoinen monipuolinen aivojen toiminta ja keskittyminen ja kaikki, mikä siihen vaikuttaa, niin että nämä ovat semmoisia asioita, mitä pitää uudestaan nostaa. Nyt kun meillä on tutkimustietoa ja nyt me saadaan tämmöisiä käyviä hoitoja — mitä yleensä terveyskeskuslääkärit käyttävät, mutta tämä on erittäin hyvä termi tähänkin — niin kannatan tätä aloitetta. Me varmistamme tällä tavalla, että nuorten keskittymiskyky ehdottomasti paranisi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

15.43 **Sara Seppänen ps:** Kiitos teille kaikille edustajille, jotka olette täällä keskustelemassa tästä aloitteesta.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Meidän perusopetussuunnitelman perusteet, jotka laaditaan aina noin 10 vuoden välein, ovat kestäneet hyvin aikaa. Siellä on monilta osin hyviä asioita ja tavoitteita, ja Suomen menestys on ollut hyvällä tasolla pitkään. Kuitenkin opetussuunnitelman perusteet jättävät hyvin avoimeksi sen, miten esimerkiksi oppimistilat tai vaikka nämä menetelmät, digiopetuksen tuntimäärät, pitäisi määritellä. Eli kouluilla on täysi vapaus, opettajilla täysi vapaus, määritellä näitä, ja olemme nähneet tässä monenmoista kehitystä: juuri nämä avoimet oppimistilat tai sen, että käsin kirjoittamisesta on luovuttu, vaikka kaikki tutkimustieto viittaa siihen, että se nimenomaan hyödyntää oppimista — tai vaikkapa kuten edustaja Strandman nosti tässä esille tämän kertaamisen tärkeyden, sen, että uuden oppiminen vaatii kertaamista ja vaatii sitä, että tehdään ihan oikeaa työtä sen oppimisen eteen. Sen vuoksi olisi tärkeää, että me saisimme tällaiset monitieteelliset ohjeistukset.

Nimittäin jos tässä ajassa ajatellaan vaikkapa psykologian tutkimusalaa, niin erittäin voimakkaasti siellä otetaan huomioon tällä hetkellä vaikkapa neurotiede, ja nyt meidän pedagogiikka, pedagoginen tutkimus, kasvatustiede, on jäänyt ikään kuin tämän monitieteellisyyden ulkopuolelle. Opetussuunnitelman perusteissa ei oteta monitieteellisesti huomioon sitä, miten se oppiminen tapahtuu. Siellä on toki kehityspsykologinen näkökulma, mutta yhä enemmän tämä aika, joka sisältää digiä, sisältää monenlaista muuta haastetta, tarvitsisi nimenomaan tämäntyyppisiä suosituksia lastenlääkäreiltä, neurologeilta ynnä muilta asiantuntijoilta. Ja silloin kun nämä suositukset perustuisivat riippumattomaan tieteelliseen tietoon niin, että siellä on monitieteellisesti kaikki nämä alat edustettuina, voisimme saada hyvät ohjeistukset sitten perusopetussuunnitelman perusteita laadittaessa sinne käytäntöön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.46 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kiitän tästä erinomaisesta aloitteesta edustaja Seppästä. Ja on varsin hienoa, että täällä perussuomalaiset edustajat ovat tästä merkittävästä asiasta ja koulutuksesta sekä erityisesti perusopetuksesta keskustelemassa tänään.

Koulutus kasvattaa niin henkistä kuin aineellista hyvinvointia. Voi olettaa, että laadukas opetus ja koulutus vahvistavat jatkossakin Suomen kilpailukykyä, kansantaloutta ja valtiontaloutta. Perusopetuksen tavoite Suomessa on perusopetuslain mukaan tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen on oltava tasalaatuista ympäri Suomen, ja nämä Käypä opetus -suositukset vastaavat erityisesti tähän haasteeseen.

Haluan nostaa tässä yhteydessä esille erityisesti koulujen arjen. Koulujen toimintakulttuurit arjessa ovat merkityksellisiä. Toimintakulttuuri tarkoittaa yhteisesti sovittuja sääntöjä, toimintatapoja, eri yhteistyötahojen ja koulun henkilöstön opetus- ja ohjauskäytänteitä ja erityisesti koulujen ilmapiiriä. Monialaisen yhteistyön ja opiskeluhoillon on käytänteiden ja tiedonsiirron osalta oltava selkeitä. Hallintoprosessit kaipaavat tarkastelua. Johtajien tuen johtamiseen käytettävä työaika ja vaikuttamismahdollisuudet resursseihin ovat yhteydessä siihen, kuinka maassamme koulut toimivat. Sen vuoksi on tärkeää, että myös johtamisessa Käypä opetus -suositukset ovat maassamme yhteneväiset.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

Arvoisa puhemies! Mitä perusopetuksella halutaan kasvattaa, kehittää ja opettaa lapsillemme ja nuorillemme? Meidän on tarkasteltava jatkuvasti sitä, sisältääkö nykyinen perusopetuksen opetussuunnitelma niitä taitoja, joita tulevaisuuden työelämässä on ennakoitu tarvittavan. Tällaisiksi taidoiksi OECD on listannut esimerkiksi luovan ongelmanratkaisun, sosiaaliset ja tunnetaidot, monilukutaidon sekä toimijuuden. Tulevaisuuden taidot ovat olleet keskeisesti esillä suomalaisessa perusopetuksessa viimeisimmästä, vuonna 2014 tehdystä, perusopetuksen opetussuunnitelman päivityksestä lähtien.

Opetushallituksen laatima opetussuunnitelman perusteet -dokumentti kertoo ne asiat, joita perusopetuksessa tulee opettaa. Opetuksen järjestäjät eli pääasiassa kunnat tekevät perusteiden pohjalta omat kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat. Näissä paikallisissa opetussuunnitelmissa ilmoitetaan keinot, joilla Opetushallituksen asettamiin tavoitteisiin päästään. Tämän vuoksi on tärkeää Käypä opetus -suositusten ottaminen meidän maassamme käyttöön. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laadukas ja kaikille saatavilla oleva koulutus on ollut pitkään yksi Suomen menestystarinan kulmakivistä, ja toivottavasti se on sitä myös jatkossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

15.50 **Sara Seppänen ps:** Kiitoksia perussuomalaisille vahvasta edustuksesta täällä salissa. Kun keskustellaan perusopetukseen liittyvistä asioista, niin meitä on täällä runsain mitoin paikalla — ei näyttäisi olevan muista puolueista laisinkaan. Kiitos, edustajat Elomaa, Huhtasaari, Strandman ja Rasinkangas.

Nostan tässä lopuksi vielä aivotutkimuksesta väitelleen psykologian tohtorin Mona Moisan huomion liittyen lapsiin ja nuoriin. Tämä kuuluu seuraavasti: ”Lasten ja nuorten kehittyvien aivojen oppimisrauha pitää taata. Meillä on paljon tutkimustietoa siitä, miten älylaitteet oppimistilanteessa voivat häiritä mieleen painamista, heikentää oppimistuloksia ja rikkoa keskittymiskykyä. Varsinkin keskittymiskyvyn kehittyminen vaatii pitkäjänteistä älyllistä ponnistelua rauhallisessa ympäristössä, jossa digilaitteet eivät taistele oppijan huomiosta.”

Koska me nyt hallituksen esityksen mukaisesti olemme kieltämässä älylaitteiden käytön oppitunneilta, on tämä siis yksi askel kohti parempaa oppimisympäristöä, kohti parempia oppimistuloksia, mutta tarvitsimme myöskin laajemmin tarkastelua tämän aivoterveystason osalta, ja sen vuoksi nämä Käypä opetus -suositukset voisivat olla siihen yksi keino. Suomen Pisa-tulokset ovat laskeneet vuodesta 2015 lähtien erittäin jyrkästi, ja Suomen koulutustason on katsottu olevan laskevalla trendillä jo 2000-luvun alkuvuosista lähtien. Mikäli me haluamme pysäyttää tämän kehityksen, on nyt toimittava ja tarkasteltava, mitkä ne ongelmakohdat ovat ja mitkä lääkkeet niihin sitten tepsivät. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 40/2025 vp

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 23.4.2025 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Mikael Koillinen